

KOERS NWB FONDS 2022- 2030

Versie 13 december 2021

Inleiding

Het NWB Fonds is het fonds voor en door de waterschappen en draagt met haar financiële middelen bij aan het bevorderen van het verbeteren van waterbeheer in de wereld. Voldoende en schoon water in een waterveilige omgeving.

De fonds wil in aanvulling op (en in samenwerking met) de internationale programma's (buiten Europa) van de waterschappen, zoals het Blue Deal programma, een constructieve en waardevolle bijdrage leveren om de impact van deze activiteiten te vergroten.

Sinds de komst van het Blue Deal programma en de samenwerking met de ministeries van BZ en I&W is het belangrijk voor de waterschappen dat het fonds een duidelijke rol en focus krijgt die constructief bijdraagt aan de gezamenlijke doelstellingen van de Blue Deal en de waterambitie en *sustainable development goals* (SDGs) in bredere zin.

In dit document wordt de basis gelegd voor de strategie en koers die het fonds wil gaan varen tot en met 2030. Het NWB Fonds wil, in verbinding met DWA, Blue Deal, Nederlandse waterschappen én lokale partners, een actieve bijdrage leveren aan het vergroten van de kansen, opschaling en versnellingsmogelijkheden van klimaatadaptatie- en (waar mogelijk) mitigatiemaatregelen. Dit willen we doen d.m.v. het mobiliseren van nieuwe capaciteit, kennis, kunde en kansen op het vlak van klimaat en waterbeheer. Acteren op wat kansrijk is/kan worden en actief inzetten op continue kennisuitwisseling tussen beheerders en tussen partnerschappen.

Doelen

Onze visie is het reduceren van kwetsbaarheden van onze lokale partners (en onszelf) door middel van klimaatadaptatiemaatregelen binnen het integraal waterbeheer. Om dit te bereiken hanteert het NWB Fonds meerdere doelen die zij in 2030 tracht te bereiken.

1. Binnen de internationale projecten van waterschappen wordt actief en op ondernemende manier gewerkt aan klimaatadaptatie, resulterend in opschaalbare en deelbare klimaatadaptatieprojecten.
2. De kennis en ervaring over klimaatadaptatie wordt actief gedeeld en toegepast binnen de verschillende internationale projecten van de waterschappen – bovendien sluit deze ook goed aan bij de Nederlandse klimaatopgaven en kennisagenda van waterschappen in Nederland.

Rol en Focus

Het NWB Fonds wil een proactieve en aanjagende rol pakken om de noodzakelijke (soms nieuw te ontwikkelen) kennis en ervaring rondom klimaatadaptatie binnen het waterbeheer mogelijk te maken en projecten te ontwikkelen die opgeschaald kunnen worden.

Het NWB Fonds is de spreekwoordelijke buitenboordmotor die flexibel ingezet kan worden, niet tegenstuurt, maar bijstuurt en gas geeft als dat kan (of nodig is). Het fonds hanteert en stimuleert een netwerkaanpak binnen de internationale waterschapsprojecten, met als doel om meer impact te bereiken. Hiermee verbreden en verdiepen we kennis en ervaring om daarmee opschaling en versnelling te realiseren. Water is de hefboom en verbinder. Samen creëren we een kansrijke omgeving.

Waterschappen zijn en blijven eigenaar van de projecten die ze uitvoeren met NWB Fonds middelen. Uitwisseling van kennis en ervaring staat centraal, maar moet wederkeriger. Duidelijk moet zijn de waterschappen en haar buitenlandse partners beiden iets te leren hebben. Het waterschapswerk in Nederland kent grote uitdagingen en klimaatadaptatie is ook voor ‘ons’ geen gesneden koek. We stimuleren daarom een reflectieve, ondernemende en lerende houding.

Wat bedoelen we met klimaatadaptatie

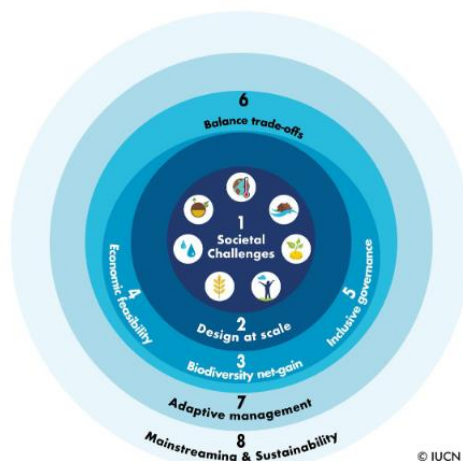
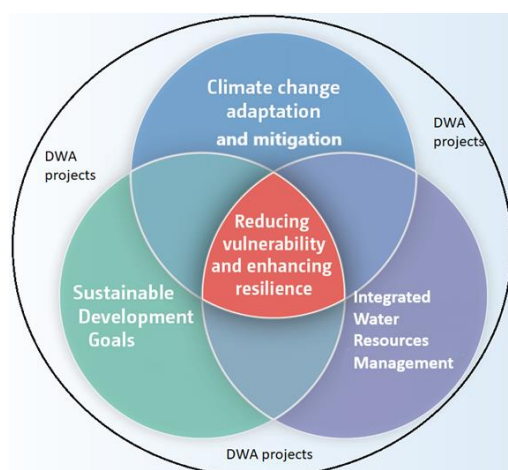
De definities rondom het thema klimaat en klimaatadaptatie zijn veelvuldig en vaak erg abstract. De vraag is hoe we het voor de internationale waterschapsprojecten handzaam kunnen maken. De kern is dat we vanuit waterbeheer tot oplossingen moeten komen die bijdragen aan het reduceren van kwetsbaarheden en het versterken van veerkracht.

Juist omdat water zo essentieel is voor vrijwel alle SDGs vragen dergelijke maatregelen om een bredere blik en het omarmen van een mate van complexiteit die verder gaat dan je kerntaak, sector of werkgebied. Hiervoor zijn reeds de nodige modellen en criteria beschikbaar (zoals hieronder) die helpen bij het nader invullen van welke interventies, werkwijze en competenties nuttig en noodzakelijk zijn. Een panklare definitie en set aan activiteiten moet samen met de waterschappen en hun internationale partners verder worden ontwikkeld.

Het fonds stelt als kader dat we willen werken aan klimaatadaptatiemaatregelen die passen bij de integraal waterbeheer en het werk van de waterschappen, waarbij een nadruk wordt gelegd op de het ontwikkelen gebruiken van natuurlijke oplossingen (nature based solutions), biodiversiteit en inclusiviteit van de lokale bevolking en hun organisaties.

Het gaat expliciet om aanvullende interventies, activiteiten, pilots en die aanvullend nodig zijn – bovenop de veelal ‘grijze’ infrastructuur en organisatie waarmee waterschappen werken binnen hun DWA/Blue Deal projecten.

Bekijk op onze website de eerste pilots in **Ghana** die passen bij onze nieuwe strategie: [klik hier](#).

Hoe willen we dit aanpakken?

Het NWB Fonds wil haar doelen bereiken door met waterschappen en lokale partners continu te werken aan drie onderdelen: **mobiliseren, acteren, leren en kansenlab**. Dat doen zij met ondersteuning van een nieuw KIWI klimaatadaptatie programma (KIWI-KAP, zie verderop) waarbij ingezet wordt op flexibele en goed inzetbare capaciteit. Expertise en competenties staan daarbij centraal. Dit wordt samen met de waterschappen ontwikkeld.

Ondersteunend daaraan zal het NWB Fonds structureel inzetten op bijeenkomsten, communicatie, netwerkontwikkeling en een traject ontwikkelen om (externe) financiering voor opschaalbare initiatieven mogelijk te maken.

MOBILISEREN

Projecten en pilots die kansrijke en opschaalbare initiatieven ontwikkelen. Onderzoeken wat werkt en wat niet. Waterschappen krijgen de mogelijkheid om samen met KIWI-KAP een klimaatscan uit te voeren (KAP Scan). Daarmee wordt geïnventariseerd welke klimaatinitiatieven er reeds lopen, welke financieringsstromen er zijn en welke stakeholders relevant zijn. Maar vooral, hoe kunnen vanuit de bestaande relatie meer impact realiseren? Het fonds speelt hierin een activerende en aanjagende rol o.a. door het organiseren van seminars, netwerkbijeenkomsten, het initiëren van onderzoek, etc. Dit alles ook, bij voorkeur, in samenwerking met regionale partners.

ACTEREN

Zodra kansen voor versnelling en/of opschaling zich voordoen, moet daar op in worden gesprongen. Binnen het projecten of opgebouwde netwerken en nieuwe samenwerkingen kunnen projecten worden geformuleerd. Het fonds ondersteunt hierbij met haar netwerk en door aandacht te vragen binnen verschillende (internationale) gremia. Daarbij zal het fonds zich ook inzetten om dergelijke projecten zichtbaar te maken voor (externe) financiers en er voor te zorgen dat de klimaatfondsen ook terechtkomen bij goede projecten in de haarvaten van de verschillende gebieden waar waterschappen en hun lokale partners actief zijn. We communiceren over de voortgang van deze activiteiten en zetten ze in om de zichtbaarheid van het initiatief te vergroten.

LEREN

Kennis stroomt tussen hoofden en minder goed via papier en powerpoints. Het leertraject is een continu proces dat voor een groot deel via het nieuwe KIWI-KAP programma vormgegeven zal worden. Kennisuitwisseling wordt gekenmerkt door: 'leren door te doen' en 'goed voorbeeld doet goed volgen'. We zetten in op de plekken waar energie zit en doen liever minder heel goed, dan veel heel slecht. Het fonds speelt hierin een faciliterende rol en zal hiervoor een uitgebreider programma ontwikkelen i.s.m. de waterschappen.

KANSENLAB

Het NWB Fonds wil via het Kansenlab effectief blijven zoeken naar manieren om de opzet en uitvoer van de internationale samenwerkingsprojecten te versterken, te versnellen en te verduurzamen. Projecten die niet binnen de bestaande kaders passen, maar wel aansluiten bij het werk van de waterschappen en de doelen van het NWB Fonds en/of Dutch Water Authorities. Hierbij wordt vooral gedacht aan het samenwerken/afstemmen met nieuwe samenwerkingspartners die positief bijdragen aan een project doordat ze unieke kennis en ervaring inbrengen. Hierbij kan gedacht worden aan kennisinstellingen en bedrijven, maar ook aan e.g. investeringsbanken, NGOs en andere partijen die waterschappen helpen projecten een sterkere positie geven in binnen- en buitenland.

KIWI Klimaatadaptatie Programma (KIWI-KAP)

De praktijk leert dat het internationale werk binnen de waterschappen een relatief kleine rol speelt en dat de capaciteit die daarvoor beschikbaar is gesteld ook relatief klein is. Er is door de waterschappen groots ingezet op de uitvoering van het Blue Deal programma, waarmee aanvullende zaken zoals kennisdeling, nieuwe samenwerkingen en nieuwe thematiek als inclusiviteit en klimaatadaptatie in de praktijk niet zomaar van de grond (zullen) komen.

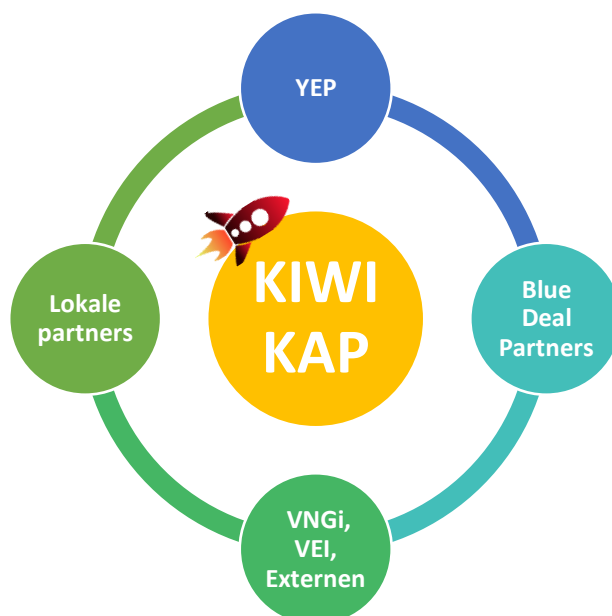
Het fonds wil daarom doorbouwen op het in 2019 ontwikkelde KIWI programma, waarbij we bestaande waterschapsmedewerkers actief hebben geïntroduceerd in het internationale werk van de waterschappen.

Het *KIWI format* van waterschapsoverstijgend samenwerken en het koppelen van een inhoudelijk programma blijft overeind, maar het KIWI-KAP zal nadrukkelijk gericht zijn op flexibel inzetbare expertise op gebied van klimaatadaptatie, competentieontwikkeling en ondernemerschap. Het introducerende karakter zal verdwijnen.

De KIWI-KAP is de drijvende kracht achter onze strategie. Zij werken als overkoepelende groep waterschappers aan **mobiliseren, acteren en leren**.

KIWI-KAP moet actief gaan samenwerken met lokale partijen en directe Blue Deal partners om tot kansrijke opties te komen en plannen handen en voeten te geven. Door de trekkende en ondernemende rol van KIWI-KAP blijven de waterschappen en de internationale projecten eigenaar van de projecten. KIWI-KAP zal (waarschijnlijk) bestaan uit een mix van nieuwe waterschappers en bestaande projectmedewerkers voor internationaal. Externe partijen kunnen zeker benaderd en geïnformeerd worden en zeker ook een bijdrage leveren mocht dat nuttig en noodzakelijk zijn.

KIWI-KAP is op deze manier een turbo knop voor projecten die rondom klimaatadaptatie binnen het waterbeheer aan de slag willen. Ze zijn de verbinding tussen projecten en waterschappen en kunnen in wisselende samenstellingen projecten actief ondersteunen rondom klimaatadaptatie. Een flexibele schil, met focus.

Organisatie

Een nieuwe strategie en rol verder uitwerken en ontwikkelen kost ook tijd. Het programmabureau pakt een actievere rol dan vroeger.

Programmabureau

Alles als programmabureau zelf organiseren gaat niet in alle gevallen lukken, daarom zal zij ook de gelegenheid moeten hebben om tijdelijk externen in te huren om stappen te kunnen zetten, zoals we dat ook voor het huidige KIWI programma hebben gedaan.

Werkzaamheden bestaan concreet uit:

- Helpt en coacht bij de ontwikkeling van projecten en pilots en brengt de benodigde partijen bij elkaar voor zover dat nog niet door de projecten zelf kan worden ingevuld.
- Mede ontwikkelen en beoordelen conceptvoorstellen en voortgangsrapportages. Besluitvorming voorbereiden.
- Belemmeringen wegnemen of helpen oplossen die gedurende de projecten en andere activiteiten centrale coördinatie of afstemming behoeven.
- Bouwt aan zichtbaarheid, onderhoudt en informeert het netwerk over de ontwikkelingen en helpt actief verbindingen te smeden die helpen om het tot een succes te maken – ook op het vlak van mogelijke (externe) financiering.
- Stemt actief af met waterschappen via bijvoorbeeld de WINTER, penvoerders en noodzakelijke overleggen rondom de Blue Deal.
- Organiseert, presenteert en faciliteert bijeenkomsten, workshops, publicaties etc. Daarbij ook aansluiting zoeken bij bestaande netwerkbijeenkomsten van bijvoorbeeld de Blue Deal of die van partners.
- Coördinerende taken en programmamanagement van lopende projecten en eigen trajecten (zoals KIWI-KAP vormgeven).
- Rondom de nieuwe programma's zoals KIWI zal het fonds vooral richtinggevend en kaderstellend opereren. Als zaken niet goed lopen of er is meer afstemming nodig, dan springt het fonds bij om te helpen het tot een succes te maken.
- Standaardtaken rondom administratie, jaarverslag en verantwoordingen.

Programmacommissie

De programmacommissie blijft, naast haar klankbordfunctie, het besluitvormende orgaan voor het toekennen van financiering. Exacte rol en procedures zijn vastgelegd in het programmacommissie reglement.

Bestuur

Het bestuur stuurt op het beleid en de strategie en benut, voor zover mogelijk, haar netwerk om de doelen van het fonds te bereiken. Exacte rol en besturing is vastgelegd in de statuten en het reglement van de stichting.

Waterschappen

Waterschappen zijn (en blijven) eigenaar van de projecten en activiteiten die binnen de hoofdonderdelen worden uitgevoerd. De link met integraal waterbeheer blijft dan ook altijd de kern.

Voor alle voorstellen en onderdelen geldt dat er een plan van aanpak moet liggen en er regulier voortgangsrapportages worden uitgevoerd en communicatie over de projecten wordt geproduceerd.

Financiering

Het NWB Fonds is een vermogensfonds van en voor de waterschappen. Het totale stamvermogen van het fonds is circa € 20,5 miljoen. Vanuit de rente-inkomsten (voortvloeiend vanuit de leningsovereenkomst met de NWB Bank) op dit vermogen heeft het NWB Fonds jaarlijks circa €825.000,- beschikbaar voor de financiering en ondersteuning van internationale samenwerkingsactiviteiten van de Nederlandse waterschappen. De leningsovereenkomst loopt t/m 2031.

Financieringskader voor financiering aan waterschappen en/of de Unie van Waterschappen:

- Het project wordt primair aangevraagd én uitgevoerd door het waterschap i.s.m. lokale partners. Projecten worden niet volledig extern uitgevoerd.
- Eigenaarschap is belangrijk en dit moet terug te zien zijn in de verdeling van de kosten. We sturen zoveel mogelijk op co-financiering, maar onderbouwd kan daar ook van afgeweken worden.
- Inhuur van experts is onder voorwaarden mogelijk, maar moet schriftelijk onderbouwd worden (*comply or explain*).
- Er wordt telkens gezocht naar een effectieve hybride manier van werken (zo min mogelijk vliegen/reizen). Digitaal doen wat digitaal kan.

Kostenposten:

1. Onderzoeken, publicaties, bijeenkomsten zoals workshops en symposia (100%)
2. Indien van toepassing, reis- en verblijfkosten (incl. DSA) van uitgaande en inkomende missies (100%)
3. (Loon)kosten van lokale liaisons en lokale experts (maximaal € 20.000 per jaar).
4. Inhuur van experts die, anders dan onderzoek, een belangrijke en noodzakelijke bijdrage kunnen leveren aan het project (100% met een maximum van €20.000 per jaar, maximaal €950 per dag incl. BTW).
5. De bijdrage vanuit het NWB Fonds is maximaal 75% van de totale projectkosten.

Vergoeding van uren:

- De vergoeding (gekapitaliseerde uren) voor de inzet van de waterschappen is € 650 per dag. Hierbij wordt uitgegaan van een 36-urige werkweek (7,2 uren per dag).
- De ureninzet van lokale partners worden (anders dan bij de Blue Deal) niet vergoed en tellen dus ook niet mee als onderdeel van de totale projectkosten.
- De gewerkte dagen zijn werkdagen.
- Het aantal opgevoerde werkdagen betreft een realistische inschatting en geschiedt op basis van vertrouwen. Indien de uren niet in verhouding staan t.o.v. de gerealiseerde activiteiten en impact, dan wordt dit besproken bij de beoordeling van de jaarrapportages en leidt dat tot een bijstelling.

Voorlopig toetsingskader

Het exacte toetsingskader voor projecten zal verder worden ontwikkeld, maar de activiteiten moeten passen bij onze strategie en letten daarbij op een aantal kwalitatieve criteria:

1. Draagt het bij aan onze doelen en wijze waarop we klimaatadaptatie hebben gedefinieerd.
2. Opschaalbaarheid en duurzaamheid van de initiatieven en projecten.
3. Financierbaarheid.
4. De mate van inclusiviteit cq. juiste partners, positie lokale bevolking en belangen, etc.

Daarnaast een aantal harde eisen rondom format:

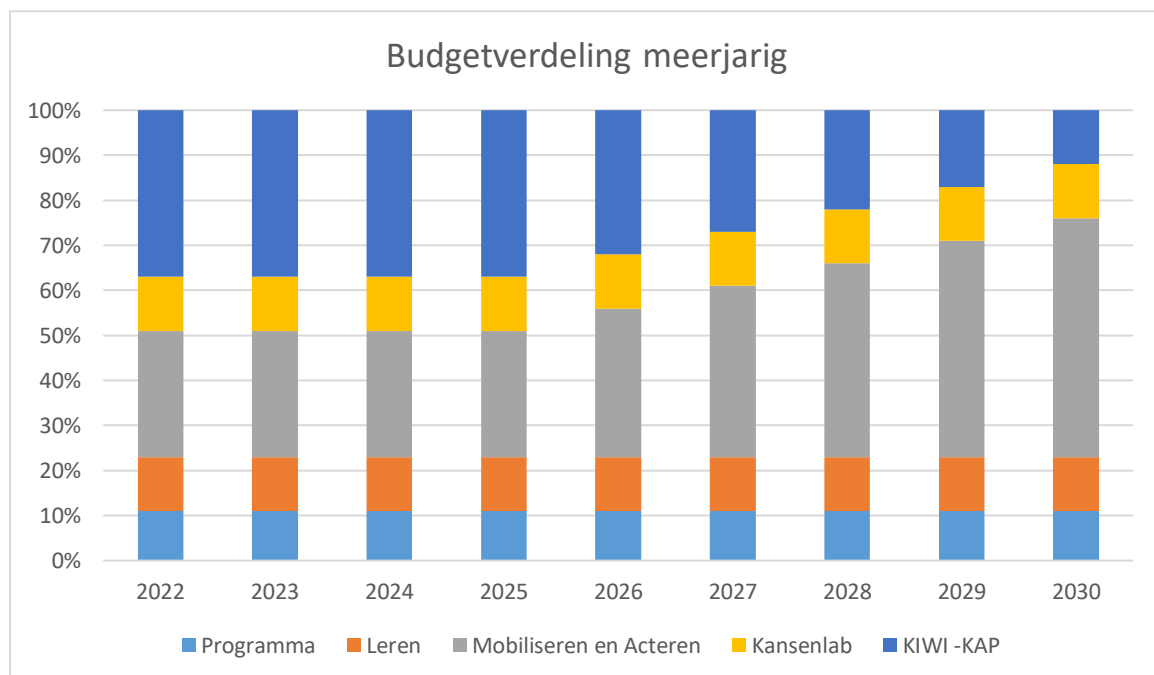
1. Een plan van aanpak met planning en begroting.
2. Voor internationale reizen wordt een Terms of Reference (ToR) aangeleverd en beoordeeld door het programmabureau alvorens afgereisd wordt naar het betreffende land.

Budgetverdeling

Voor de komende jaren willen we de nieuwe koers vormgeven door structureel en overzichtelijk geld te koppelen aan onze strategische doelen. Hieronder een schematische weergave van de meerjarige budgetverdeling.

We kiezen voor een aantal vaste uitgaven rondom programma, leren en kansenlab. KIWI-KAP wordt bij aanvang stevig gepositioneerd en zal naar verwachting vanaf de tweede helft 2022 gaan lopen. Het programma dient in ieder geval 2 jaar volwaardig te draaien. Na evaluatie van het KIWI-KAP programma zou in 2025 gekozen kunnen worden om het voort te zetten, af te bouwen of te stoppen.

Uiteindelijk is voor onze doelstellingen van belang dat er voldoende impact bereikt wordt en daarom zal het accent richting 2030 steeds meer liggen op concretere projecten die voortvloeien uit de mobiliserende activiteiten en de inzet van KIWI-KAP.

Programmakosten

Dit betreft operationele- en loonkosten. Hierbinnen is ook geld beschikbaar voor communicatiemateriaal, publicaties en vergaderkosten.

Leren

Hier worden activiteiten mee beoogd in lijn met de nieuwe koers van het NWB fonds. Dit kan gaan over leeractiviteiten en het onderling leren versterken. Dit past mogelijk ook goed bij de bredere DWA strategie die in 2022 wordt vastgesteld.

Mobiliseren en Acteren

In de strategie worden mobiliseren en acteren gesplitst. Het betreft aanvullende kosten voor bijvoorbeeld onderzoek of expertise die nodig is binnen projecten (uitgevoerd door KIWI-KAP) om stappen te kunnen zetten. Uiteindelijk zal er voor goede projecten ook financiering moeten komen. Dit betreft vaak projecten die het budget van het NWB Fonds zullen overschrijden, daarom is het ook van belang dat binnen KIWI-KAP en door het NWB Fonds zelf wordt gekeken hoe het geld van het fonds als hefboom kan dienen voor externe financiering.

Kansenlab

Dit gaat om activiteiten die anders tussen het wal en schip dreigen te raken. Het bestuur heeft uitgesproken deze mogelijkheid voor onvoorziene zaken, die belangrijk zijn voor het bereiken van onze (en die van de waterschappen) doelstellingen, te behouden. Het betreft relatief kleine interventies.

KIWI-KAP

De strategie van het fonds moet voor een groot deel bereikt worden door de nieuwe KIWI-KAP groep. Van deze waterschappers (al dan niet reeds actief binnen internationale projecten) wordt verwacht meer uren te leveren en we betalen naast de programmacoördinatie en reis- en verblijfkosten voor 2 missies per jaar ook een vergoeding van 50% van de uren. Op deze manier proberen we ook een aantrekkelijke co-financier te zijn die voor extra capaciteit kan zorgen om rondom klimaatadaptatie binnen de projecten een rol van betekenis te kunnen spelen. Het vrijblijvende karakter zal hiermee (naar verwachting) ook verdwijnen.